

ser. Omvendt bør det til stadighed sikres, at det betydelige arbejde, der påføres medlemslandene, har en kvalitet og relevans, der gør nytteværdien åbenlys.

4. OPFØLGENDE BISTAND, HERUNDER TILSTEDEVÆRELSE I MARKEN

Omdrejningspunktet i Europarådets mangesidede overvågningsvirksomhed er dialog med myndighederne i de pågældende lande med sigte på, at påpegede fejl og mangler kan afhjælpes. Især for en række af de nye medlemslande forudsætter dette bistand udefra. For de senest tiltrådte medlemmer Bosnien-Herzegovina og Serbien og Montenegro er der etableret omfattende bistandsprogrammer med hyppige rapporter. Men også for lande, der blev medlemmer i midten eller slutningen af 1990'erne, yder Europarådet, ofte i samarbejde med Europa-Kommissionen, en lang række former for teknisk assistance og anden bistand. Eksempler på længevarende engagementer af denne type er projekter i Rusland, Ukraine og Moldova, i det sydlige Kaukasus, på Balkan og i Sydøsteuropa i henhold til Stabilitetspagten.

En særlig mellemform mellem overvågning og rådgivning leveres af Den Europæiske Kommission for Demokrati gennem Ret, Venedig-kommissionen, der med succes har etableret sig som en autoritet vedrørende forfatningsspørgsmål og derfor udgør et meget anvendeligt redskab for Europarådets demokratiarbejde. Udgangspunktet er, at medlemslandene kan anmode om bistand fra Venedig-kommissionen, men udtalelser kan også rekvireres af Europarådets organer, f.eks. som led i overvågningsvirksomheden. En statutændring i 2002 fastslog på den ene side, at kommissionen ikke længere havde karakter af en partiel overenskomst, eftersom alle Europarådets medlemslande nu var medlemmer af kommissionen, men sikrede på den anden side en øget uafhængighed i forhold til medlemslandene. Venedig-kommissionen har i den forløbne tid bl.a. været aktiv i forhold til lande i det sydlige Kaukasus, Tjetjenien, det vestlige Balkan, Moldova og Ukraine. Men også vestlige lande som Belgien og Luxembourg har betjent sig af kommissionens ekspertise. Særlig opmærksomhed skabte det, da Venedig-kom-

missionen efter anmodning fra Den Parlamentariske Forsamling i efteråret 2002 analyserede en række ændringsforslag til Liechtensteins forfatning og konkluderede, at disse var problematiske i forhold til Europarådets grundlæggende principper. Da ændringerne alligevel blev gennemført, er der nu taget skridt til at iværksætte en form for overvågning af Liechtenstein.

Europarådssekretariatet har for tiden fysisk tilstedeværelse på en halv snes lokaliteter i Kaukasus-regionen og på Balkan. De fleste steder i skikkelse af informationskontorer, der tillige kan understøtte Europarådets projekter i det pågældende område. Andre ledes af en særlig udsendt repræsentant for Europarådets generalsekretær og har videregående politiske opgaver. Et eksempel herpå er kontoret i Moldovas hovedstad Chisinau. Dette kontor, i den pågældende periode under dansk ledelse, spillede en betydelig konstruktiv rolle i forberedelsesfasen af det moldaviske formandskab for Ministerkomitéen. Blandt de initiativer, som Europarådet tog og gennemførte med bistand fra sit kontor i Chisinau, var rundbordssamtaler mellem lederne af de politiske partier, en model, der som bekendt har været praktiseret under udfasningen af de gamle regimer i Polen og Østtyskland.

Særlig fokus har der været på Europarådets fysiske tilstedeværelse i Tjetjenien i den lokale russiske menneskerettighedskommissærs kontor. Opgaverne har her strakt sig fra bistand til driften af det pågældende kontor til overvågning af den meget alvorlige situation, der har været rådende i Tjetjenien og fortsat er det. Europarådseksperternes periodiske rapporter til generalsekretæren om situationen har dannet grundlag for tilbagevendende drøftelser om Tjetjenien i Ministerkomitéen. Mandatet for eksperternes tilstedeværelse er hidtil blevet fornyet for et halvt år ad gangen og ikke med en noget længere periode, som Europarådet kunne ønske det. Siden et attentat i april 2003 har eksperterne af sikkerhedsgrunde været nødt til at udføre deres arbejde fra Strasbourg. Med den forudsete nedlæggelse af embedet som russisk menneskerettighedskommissær efter præsidentvalget i oktober 2003 arbejder Europarådet på at finde en anden formel, hvorefter der både kan ydes projektstøtte og samtidig finde en form for overvågning sted af menneskerettighedssituationen i området.